

Микола Васильович КОСТЕЛЬ

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Сумський державний університет
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
E-mail: kostel_nv@mail.ru
Телефон: +380542335383

Ірина Дмитрівна СКЛЯР

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів і кредиту,
Сумський державний університет
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
E-mail: sid@financ.sumdu.edu.ua
Телефон: +380542335383

Марина Петрівна КАТЕРИНІНА

Сумський державний університет
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007, Україна
E-mail: marina.katerinina@mail.ru
Телефон: +380542335383

**ФІНАНСОВО-ДЕПОЗИТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДОМОГОСПОДАРСТВ ЯК ФАКТОР
ФОРМУВАННЯ РЕСУРСНОЇ БАЗИ БАНКІВ**

Костель, М. В. Фінансово-деPOSITНИЙ потенціал домогосподарств як фактор формування ресурсної бази банків / Микола Васильович Костель, Ірина Дмитрівна Скляр, Марина Петрівна Катериніна // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 15. – № 2. – С. 48-56. – ISSN 1993-0259.

Анотація

У статті викладено підхід до аналізу можливостей інвестування населенням заощаджень у банківські депозити, що спирається на оцінювання відносного рівня фінансово-деPOSITНОГО потенціалу домогосподарств регіону. Формалізація відносного рівня фінансово-деPOSITНОГО потенціалу регіону здійснюється шляхом виокремлення трьох ключових факторів, що мають найбільший вплив, та базується на математичній моделі, яка враховує взаємозв'язки між трьома індикаторами: індексом, що характеризує розвиток ринку праці у регіоні, індексом матеріального добробуту домогосподарств регіону, індексом, що характеризує рівень освіти та фінансової грамотності у регіоні. Описаний у статті підхід до оцінки відносного рівня фінансово-деPOSITНОГО потенціалу домогосподарств та проведений аналіз регіонів України за цим показником може використовуватися для формування системи надбавок до базової депозитної ставки банком з метою стимулювання населення до розміщення коштів у банківських депозитах.

Ключові слова: депозити; фінансово-деPOSITНИЙ потенціал; домогосподарства; заощадження.

Николай Васильевич КОСТЕЛЬ
Ирина Дмитриевна СКЛЯР
Марина Петровна КАТЕРИНИНА

ФИНАНСОВО-ДЕПОЗИТНЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ДОМОХОЗЯЙСТВ КАК ФАКТОР ФОРМИРОВАНИЯ РЕСУРСНОЙ БАЗЫ БАНКОВ

Аннотация

В статье изложен подход к анализу возможностей инвестирования населением сбережений в банковские депозиты, основанный на оценке относительного уровня финансово-депозитного потенциала домохозяйств региона. Формализация относительного уровня финансово-депозитного потенциала региона осуществляется путем выделения трех ключевых факторов, влияющих на его размер, и основывается на математической модели, учитывающей взаимосвязи между тремя индикаторами: индексом, характеризующим развитие рынка труда в регионе, индексом материального благосостояния домохозяйств региона, индексом, характеризующим уровень образования и финансовой грамотности в регионе. Описанный в статье подход к оценке относительного уровня финансово-депозитного потенциала домохозяйств и проведенный анализ регионов Украины по этому показателю может использоваться для формирования банком системы надбавок к базовой депозитной ставке с целью стимулирования населения размещать средства в банковских депозитах.

Ключевые слова: депозиты; финансово-депозитный потенциал; домохозяйства; сбережения.

Mykola Vasylyovych KOSTEL

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Finance and Credit,
Sumy State University
Rymtskyi-Korsakov str., 2, Sumy, 40007, Ukraine
E-mail: kostel_nv@mail.ru
Phone: +380542335383

Iryna Dmytrivna SKLYAR

PhD in Economics,
Associate Professor,
Associate Professor of Department of Finance and Credit,
Sumy State University
Rymtskyi-Korsakov str., 2, Sumy, 40007, Ukraine
E-mail: sid@financ.sumdu.edu.ua
Phone: +380542335383

Maryna Petrivna KATERYNINA

Sumy State University
Rymtskyi-Korsakov str., 2, Sumy, 40007, Ukraine
E-mail: marina.katerinina@mail.ru
Phone: +380542335383

FINANCIAL POTENTIAL OF HOUSEHOLDS' DEPOSITS AS A FACTOR OF BANKS' FUNDING BASE FORMATION

Abstract

This article presents an approach to the analysis of opportunities to invest households' savings in bank deposits, which is based on the assessment of relative rate of financial potential of regional households' deposits. Formalization of relative rate of financial potential of regional households' deposits is determined by three key factors, influencing the latter, and is based on the mathematical model considering relationship among three indicators – index of regional labor market development, index of households' material welfare and index of educational level and financial literacy in the region. The approach to the assessment of relative rate of financial potential of households' deposits, which is described in the article, along with corresponding analysis of regions in Ukraine provides the opportunity for banks to form a system of premiums on deposit interest rate with the aim of stimulating households to invest their savings in bank deposits.

Вступ

Залучення фінансових ресурсів до економіки можливе завдяки безпосередній участі фінансових посередників, зокрема банківських установ. На особливу увагу серед потенційних джерел формування ресурсів банку заслуговують кошти домашніх господарств, які, разом з активами підприємств та держави, є інвестиційним потенціалом економіки країни загалом. Саме домогосподарства вважаються головними суб'єктами формування депозитних вкладів, високий рівень яких сприяє підвищенню ліквідності банків та зменшенню вартості позикових ресурсів.

За сучасних умов розвитку економіки України населення надає перевагу збереженню вільних ресурсів поза банківськими установами, що негативно впливає на обсяг активних операцій банківського сектору, та насамкінець спричиняє сповільнення темпів економічного розвитку країни.

Проблеми, пов'язані з особливостями формування ресурсної бази банків, досить глибоко досліджуються як у вітчизняній, так і зарубіжній науковій літературі, зокрема у працях таких вчених, як Вавканич А. І., Ворошило В. В., Дубовик Н. М., Мороз А. М., Рисін В. В., Савлук М. І. та ін. Проте попри широкі дослідження підходів до формування ресурсів банківської системи недостатньо розробленими залишаються питання формалізації потенційних можливостей домогосподарств у формуванні ресурсної бази банків, виявлення їх регіональних особливостей, їх урахування у депозитній політиці банків.

Отже, метою статті є удосконалення науково-методичних підходів до оцінювання можливостей інвестування населенням заощаджень у банківські депозити у регіональному розрізі.

Потенційні ресурси банків традиційно розглядаються як різновид ресурсів, серед яких визначальне місце належить доходам населення, оскільки доходи суб'єктів господарювання вже фактично знаходяться на поточних рахунках [12]. Результативність формування ресурсної бази пов'язується з оцінкою як реальних, так і потенційних фінансових ринків того регіону, в якому здійснюється діяльність банків, та перспективи розвитку цих ринків [3; 4; 10].

На прийняття рішень домогосподарств¹ здійснюють вплив низка факторів, характеристика та наслідки дії яких мають враховуватися банком, що зацікавлений у максимальному залученні ресурсів від приватних інвесторів. Аналіз цих факторів повинен стати підґрунтям для політики формування ресурсної бази банку, зокрема для управління депозитною політикою банківських установ у сфері залучення коштів домогосподарств.

На необхідності урахування в процесі формування ресурсного потенціалу банків так званих нефінансових факторів наголошується зокрема у праці [1], де, поряд із традиційними схемами аналізу функціонування банків, пропонується використовувати збалансовану систему показників, яка дозволяє кількісно і якісно оцінювати усі елементи ресурсного потенціалу, зв'язок управлінського персоналу з ринковим середовищем, що дає можливість корегувати стратегію поведінки банків на ринку ресурсів.

Ураховуючи складність та багатоаспектність процесу взаємодії приватних інвесторів з банками, вважаємо, що удосконалення політики залучення коштів домогосподарств банківськими установами повинно базуватися на дослідженні можливостей формування населенням заощаджень та їх подальшого інвестування у банківські депозити. Такі можливості ми пропонуємо розглядати як фінансово-депозитний потенціал домогосподарств (ФДПД).

Як економічна категорія, фінансово-депозитний потенціал домогосподарств розглядається як специфічні економічні відносини, що виникають у процесі розподілу доходів домогосподарств на споживання та заощадження у формі банківських депозитів.

За матеріальним змістом фінансово-депозитний потенціал домогосподарств можна розглядати як фонди грошових коштів, що можуть бути створені в процесі розподілу доходів останніх, з метою задоволення своїх майбутніх потреб за рахунок забезпечення зростання вартості таких фондів у процесі інвестування у банківські депозити.

Досліджуючи закономірності формування фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств, ми спираємось на сучасні наукові підходи, які визначають залежність розміру депозитного потенціалу домогосподарств не лише від рівня доходу, що залишається після сплати всіх обов'язкових платежів, а й від їх схильності до заощаджень.

¹ Під домогосподарствами розуміється окрема економічна одиниця, яка складається з однієї або кількох осіб, що проживають в одному житловому приміщенні, ділять спільний побут, постачають на відповідні ринки різноманітні ресурси та спільно приймають економічні рішення стосовно формування своїх доходів і здійснення витрат із метою задоволення власних матеріальних і духовних потреб [6]. Як синонім поняття «домогосподарство» використовують терміни «громадянин» та «приватний інвестор».

Оцінювання ФДПД у сучасних умовах, на нашу думку, доцільно здійснювати за регіональним поділом, оскільки існує суттєва диференціація доходів домогосподарств України, зокрема у розмірах оплати праці. Так співвідношення між максимальною та мінімальною середньою за регіонами України заробітною платою становить 2,38 [10]. Наявні розриви обумовлені фундаментальними історичними та структурними факторами, які формують подальше відтворення регіонального обсягу і структури доходів, розміру заощаджень а, отже, і фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств.

Заощадження домогосподарств є одним із найбільш складно прогнозованих джерел інвестиційних ресурсів. Це пояснюється впливом на рішення сім'ї щодо трансформації заощаджень в інвестиції низки зовнішніх та внутрішніх факторів, які досить важко формалізуються.

Традиційно до зовнішніх факторів зараховують: рівень вільного доступу до інформації; рівень ризику; авторитет фінансових посередників; наявність консультаційних послуг тощо. Серед внутрішніх факторів найбільш вагомими вважаються такі: доходи домогосподарств; рівень освіти; ліквідність вкладених ресурсів; розмір вкладу; довіра до певного посередника тощо.

У сучасних вітчизняних реаліях серед найбільш вагомих зовнішніх факторів можна назвати недостатність або відсутність фінансової інформації щодо різних інвестиційних інструментів. Саме це зумовлює той факт, що у вітчизняній практиці саме інформаційно-відкриті банківські послуги є найбільш розповсюдженим джерелом для отримання доходу від заощаджень.

Зовнішні фактори не можуть бути змінені безпосередньо домогосподарствами. Як правило, вони знаходяться під контролем не лише держави, а й фінансових установ, у тому числі - й банківського сектору.

Вважаємо за доцільне загальну сукупність факторів, що визначають розмір ФДПД регіону, поділити на три групи, які здійснюють найбільш вагомий вплив на розмір останнього.

1. Рівень добробуту домогосподарств регіону.

Населення з доходами нижче середнього рівня традиційно демонструє низьку інвестиційну активність на фінансовому ринку. З точки зору банківського менеджменту необхідно враховувати, що за умови інвестування заощаджень від домогосподарств з доходами нижче середнього, вони характеризуються мінімальними сумами, коротким строком вкладання та невеликими доходами через несприйняття ризику.

Порівняно з попередньою групою для населення із середнім рівнем доходу та вище середнього більш характерним є заощадження частини доходів. Банки повинні враховувати, що потенційних інвесторів із середнім та вище середнього рівнем доходу важливим є наявність та розповсюдження інформації у вільному доступі не лише про спектр депозитних послуг, але й про різні види страхування, формування портфеля цінних паперів тощо.

Домогосподарствам з найвищим рівнем доходів притаманна інвестиційна модель поведінки, що досліджується, зокрема, у працях [2; 4; 5; 8].

2. Розвиток ринку праці у регіоні.

Цей фактор прямо впливає на розмір доходів домогосподарств та стабільність їх отримання та у поєднанні із такими загальноекономічними факторами, як фаза економічного циклу, методи регулювання ринку праці з боку місцевих органів влади, визначає динаміку зайнятості населення, продуктивності праці, очікувань щодо майбутніх доходів, що у комплексі впливає на розмір ФДПД та умови його формування.

3. Рівень освіти та фінансової грамотності населення у регіоні.

Високий рівень освіти, у тому числі фінансової грамотності¹, сприяє адаптації індивіда до постійних економічних змін, оскільки дає можливість аналізу економічної інформації, виявлення ключових факторів прийняття рішень, правильно та своєчасно реагувати на відповідні зміни в економічному середовищі.

Зазначені три групи факторів, що впливають на розмір ФДПД, є основою для оцінювання фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств за регіонами України. Оцінювання впливу факторів кожної групи ми пропонуємо здійснювати за допомогою інтегрального індексу, що враховує значення комплексу показників, які характеризують окремі аспекти впливу за відповідною групою.

З метою аналізу факторів, що визначають відносний рівень фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств, та його формалізації ми пропонуємо використовувати методичний підхід до дослідження сталості розвитку регіонів, запропонований Інститутом прикладного системного аналізу НАН України [11].

Загальна схема аналізу відносного рівня ФДПД регіону, перелік показників, які складають його формалізовану оцінку, зображена на рисунку 1.

¹Фінансова грамотність – сукупність світоглядних позицій (установок), знань і навиків громадян щодо ефективного управління особистими фінансами та здатність компетентно застосовувати їх у процесі прийняття фінансових рішень [7].

Запропонований метод аналізу передбачає оцінку фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств відносно деякого максимального рівня за допомогою індексу ($I_{\text{ФДПД}}$) для кожного регіону. Цей індекс є вектором, норма якого визначає можливість формування та акумулювання тимчасово вільних коштів домогосподарств території, а його просторове розташування в системі координат ($I_{\text{рп}}$, $I_{\text{мд}}$, $I_{\text{ро}}$) відповідно характеризує відносний рівень фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств. Рівновіддаленість вектора $I_{\text{ФДПД}}$ від кожної з координат буде відповідати збалансованості усіх складових фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств певного регіону. Наближення ж цього вектора до однієї з координат буде вказувати на більший рівень розвиненості цієї складової ФДПД порівняно з іншими.

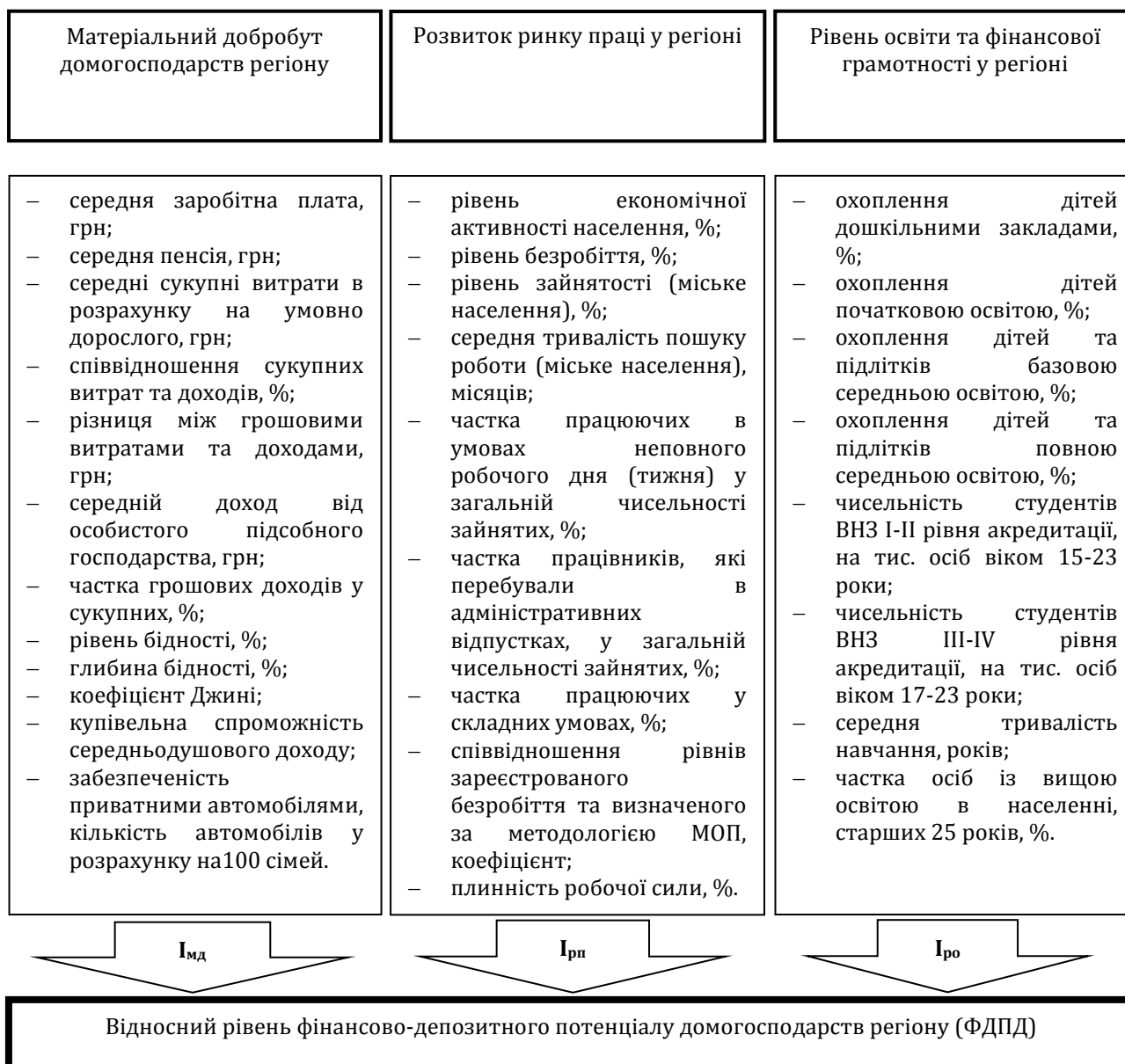

Рис. 1. Загальна схема оцінки ФДПД*

*Складено автором

Числове вираження відносного рівня ФДПД регіону визначається як кут між вектором $I_{\text{ФДПД}i}$ з нормою (формула 1) та вектором, рівновіддаленим від кожної з координат $I_{\text{мд}}$, $I_{\text{рп}}$, $I_{\text{ро}}$ з нормою $\|1\| = \sqrt{(1^2 + 1^2 + 1^2)}$.

$$\|I_{\text{ФДПД}i}\| = \sqrt{(I_{\text{мд}i}^2 + I_{\text{рп}i}^2 + I_{\text{ро}i}^2)} \quad (1)$$

де $I_{\text{рп}i}$ – індекс, що характеризує розвиток ринку праці у регіоні;

$I_{мді}$ – індекс матеріального добробуту домогосподарств регіону,
 $I_{роі}$ – індекс, що характеризує рівень освіти та фінансової грамотності у регіоні.
 Власне розрахунок відносного рівня ФДПД для і-го регіону здійснюється за формулою:

$$\alpha = \arccos \frac{I_{мд} + I_{рп} + I_{ро}}{\sqrt{3} \sqrt{I_{мд}^2 + I_{рп}^2 + I_{ро}^2}} \quad (2)$$

$$0 \leq \alpha \leq \arccos \frac{1}{\sqrt{3}} \quad (3)$$

Графічне зображення відносного рівня ФДПД наведено на рисунку 2.

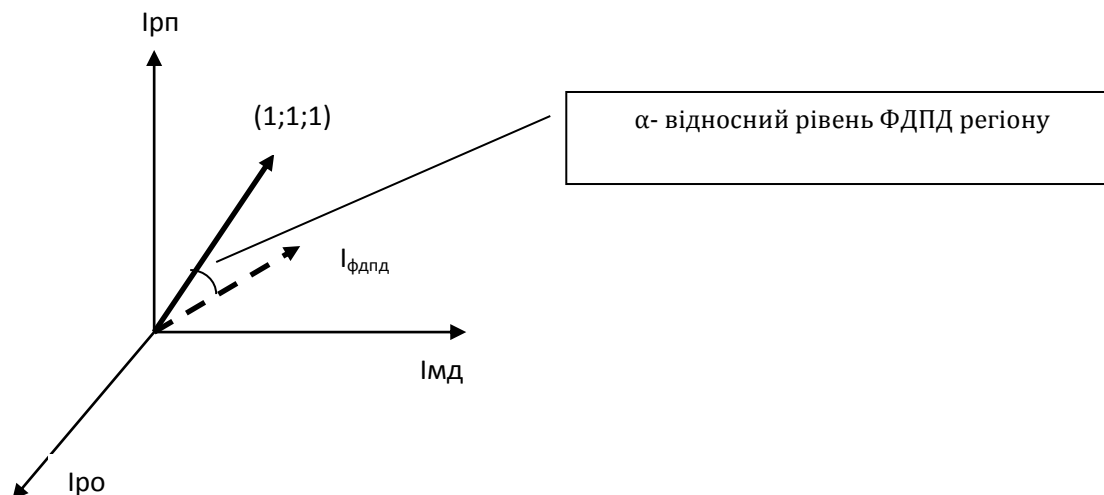

Рис. 2. Визначення відносного рівня ФДПД регіону

Наближення отриманого значення до нуля буде свідчити про кращі передумови формування фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств регіону.

Розраховане значення показника для і-го регіону можна використовувати для порівняння з аналогічними показниками, розрахованими для інших регіонів. За значенням відносного рівня фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств доцільно побудувати рейтинг регіонів. Саме у такій формі вони можуть використовуватись як первинна інформаційна база для прийняття управлінських рішень, зокрема щодо встановлення диференційованих параметрів депозитної політики банків.

Застосування гнучкої системи формування ставок за банківськими депозитами залишається найбільш ефективним методом мотивації домогосподарств до вкладання коштів у банківські установи. Специфіка та дієвість депозитної ставки як інструменту реалізації депозитної політики полягає у її характеристиках, основними з яких є контрольований характер та гнучкість. Запропонований методичний підхід може скласти основу для формування адекватної ціни формування банківських ресурсів шляхом залучення коштів на депозити, яка враховує регіональну специфіку формування фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств. Це дозволить підвищити ефективність та дієвість заходів щодо мобілізації вільних коштів домогосподарств, з одного боку, та оптимізувати показники витрат за залученими коштами і, відповідно, збільшити прибуток банків, з іншого.

Запропонований підхід до оцінки фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств створює наукове підґрунтя для формування системи надбавок до базової депозитної ставки банківської установи з метою стимулювання населення до участі в інвестиційній діяльності.

Для комплексного аналізу сучасних тенденцій у формуванні фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств у регіонах на основі аналізу відповідних індексів, представлених у праці [11], нами було визначено відносний рівень ФДПД у регіонах України та побудовано відповідний рейтинг територій (таблиця 1).

Високі позиції у рейтингу займають регіони, що демонструють позитивні тенденції за факторами формування фінансово-депозитного потенціалу, кількісна оцінка яких репрезентована відповідними індексами. При цьому важливу роль відіграють як значення відповідних індексів, так і їх збалансованість. Так високі показники рівня матеріального добробуту, що властиві промислово розвиненим регіонам (Дніпропетровська область – 0,69, Харківська область – 0,797, Донецька область – 0,67), порівняно із лідером рейтингу (Київська область – 0,619) нівелюються відносно низькими параметрами розвитку ринку праці і рівня освіти та фінансової грамотності. Незважаючи на відносно високий рівень індивідуального доходу, домогосподарства демонструють невпевненість у стабільності

його отримання, що у поєднанні з низьким рівнем обізнаності щодо існуючих фінансових послуг обмежує депозитний потенціал домогосподарств регіону.

Зростання розриву у значеннях факторів формування ФДПД зумовлює нижчі позиції у рейтингу (Кіровоградська, Сумська, Закарпатська області. Показовим є також розподіл регіонів відносно середніх тенденцій формування ФДПД (рис. 3).

Таблиця 1. Рейтинг регіонів за тенденціями формування ФДПД

Регіони	Матеріальний добробут домогосподарств регіону (Імд)	Розвиток ринку праці у регіоні (Ірп)	Рівень освіти та фінансової грамотності у регіоні (Іро)	Відносний рівень ФДПД регіону	Рейтинг регіонів
Київська	0,619	0,572	0,579	0,0351	1
Чернівецька	0,442	0,404	0,394	0,0500	2
м. Київ	0,653	0,752	0,748	0,0637	3
Запорізька	0,599	0,592	0,480	0,0976	4
Херсонська	0,553	0,403	0,450	0,1329	5
АР Крим	0,644	0,458	0,502	0,1474	6
Одеська	0,674	0,466	0,531	0,1547	7
Дніпропетровська	0,692	0,482	0,525	0,1586	8
Полтавська	0,658	0,459	0,471	0,1705	9
Харківська	0,797	0,554	0,568	0,1724	10
Донецька	0,673	0,583	0,432	0,1749	11
Тернопільська	0,439	0,316	0,296	0,1786	12
м. Севастополь	0,742	0,486	0,756	0,1855	13
Черкаська	0,500	0,305	0,431	0,1935	14
Львівська	0,565	0,385	0,346	0,2173	15
Чернігівська	0,584	0,298	0,465	0,2555	16
Миколаївська	0,691	0,469	0,372	0,2557	17
Рівненська	0,623	0,386	0,354	0,2582	18
Луганська	0,615	0,533	0,306	0,2634	19
Хмельницька	0,638	0,370	0,374	0,2658	20
Івано-Франківська	0,541	0,432	0,267	0,2660	21
Житомирська	0,604	0,309	0,419	0,2676	22
Вінницька	0,586	0,368	0,315	0,2704	23
Волинська	0,677	0,436	0,340	0,2847	24
Кіровоградська	0,711	0,389	0,404	0,2878	25
Сумська	0,706	0,399	0,323	0,3347	26
Закарпатська	0,824	0,351	0,378	0,3968	27

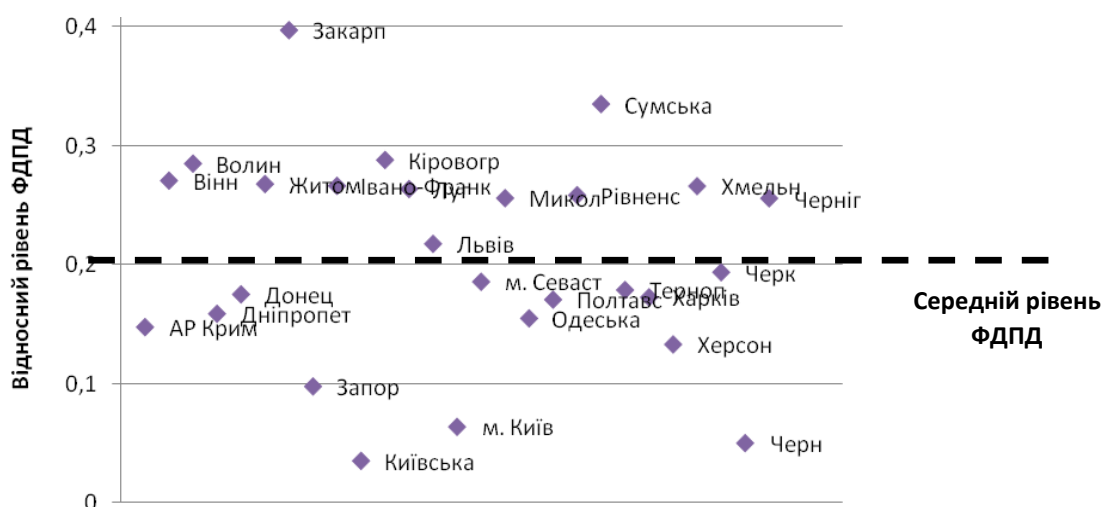

Рис. 3. Розподіл регіонів за відносним рівнем ФДПД*

*Складено автором

Кращі тенденції у формуванні фінансово-депозитного потенціалу домогосподарств демонструють регіони, що розташовані нижче середнього рівня ФДПД, оскільки менше значення відносного рівня ФДПД характеризує менші відхилення від найкращого значення.

У результаті проведеного аналізу виникає можливість визначити основні тенденції та силу впливу і взаємодії визначених груп факторів формування ФДПД регіону.

На нинішньому етапі дослідження як інструмент стимулювання вкладання коштів домогосподарств у банківські депозити ми пропонуємо сформувати систему надбавок (бонусів) до базової депозитної ставки. Спираючись на результати порівняльного аналізу, ми пропонуємо поєднати регіони у три групи, відповідно до розрахованих значень відносного рівня ФДПД, та встановити надбавки до базової депозитної ставки (таблиця 2).

Таблиця 2. Визначення розміру надбавки до базової депозитної ставки

Група	Рівень ФДПД	Значення розрахованого відносного рівня ФДПД	Розмір надбавки
Група 1	Високий	0 – 0,15	Відсутній (використання нецінових методів мотивування домогосподарств)
Група 2	Середній	0,16-0,26	1%
Група 3	Низький	Більше 0,26	3%

На нашу думку, запропоновані надбавки враховують регіональні особливості формування фінансово-ресурсного потенціалу домогосподарств та будуть сприяти збільшенню обсягу залучених коштів від домогосподарств; розширенню спектра пропозиції банківських послуг в інвестиційній діяльності громадян; оптимізації відсоткових витрат банківської установи.

Список літератури

1. Барилюк, І. Ресурсний потенціал банку : стратегічний аналіз в умовах конкурентного середовища [Електронний ресурс] / Ірена Барилюк. – Режим доступу : <http://ua-ekonomist.com/217-resursniy-potencial-banku-strategchniy-analz-v-umovah-konkurentnogo-seredovischa.html>
2. Быкова, Е. Е. Характеристика инвестиционных стратегий поведения домашних хозяйств [Текст] / Е. Е. Быкова // Финансы. – 2008. – №4. – С. 91 – 95
3. Вавканич А. І. Особливості формування ресурсів комерційних банків / А. І. Вавканич [Текст] // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 1. – С. 17 – 22.
4. Ворошило, В. В. Формирование депозитного портфеля домохозяйств в условиях финансового кризиса [Текст] / В. В. Ворошило // Финансы и кредит. – 2009. – №2-3. – С. 113–117.
5. Іващенко, М. В. Інвестиційна поведінка українських домогосподарств: інституціональний аспект [Електронний ресурс] / М. В. Іващенко // Вестник НТУ "ХПИ". – 2010. – Режим доступу : http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Наукова_періодика/vestnik/Технічний_прогрес_та_ефективність_виробництва/2010/64/5_01.pdf.
6. Кізіма, Т. О. Фінанси домогосподарств: сучасна парадигма та доміанти розвитку [Текст] / Т. О. Кізіма; [вст. Слово С. І. Юрія]. – К. : Знання, 2010. – 431 с.
7. Кізіма, Т. О. Фінансова грамотність населення: зарубіжний досвід і вітчизняні реалії [Текст] / Т. О. Кізіма // Вісник ТНЕУ. – 2012. – №2. – С. 64-71.
8. Лебедь, В. Н. Проблемы формирования и использования инвестиционного потенциала домохозяйств в Украине [Текст] / В. Н. Лебедь, Е. Н. Гайдамака, Ф. Т. Миколяш // Економічний вісник Донбасу. – 2011. – №3 (25). – С. 14-17.
9. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua.
10. Рисін, В. В. Роль депозитів населення у формуванні ресурсної бази комерційного банку [Текст] / В. В. Рисін // Регіональна економіка. – 2007. – №1. – С. 229-236.
11. Сталий розвиток регіонів України [Текст] / науковий керівник М. З. Згуровський. – К. : НТУУ «КПІ», 2009.
12. Шиндер, О. В. Регіональні аспекти формування ресурсної бази комерційних банків [Текст] / О. В. Шиндер // Економічний простір. – 2008. – № 18. – С. 153-163.

References

1. Barylyuk, I. (n. d.). The resource potential of the bank: strategic analysis in a competitive environment. Retrieved April 15, 2014, from <http://ua-ekonomist.com/217-resursniy-potencial-banku-strategchniy-analz-v-umovah-konkurentnogo-seredovischa.html>.
2. Bykov, E. E. (2008). Characteristics investment strategies household behavior. Finance, 4, 91-95.

-
3. Vavkanych, A. I. (2011). *Features of formation of commercial banks. Actual problems of economy*, 1, 17-22.
 4. Voroshilo, V. V. (2009). *Formation of the deposit portfolio of households in the financial crisis. Finance and credit*, 2-3, 113-117.
 5. Ivashchenko, M. V. (2010). *Ukrainian investment behavior of households : institutional aspect. Journal of NTU "KPI"*. Retrieved April 15, 2014, from [http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Naukova_periodyka/vestnik/Technological progress and efficiency vyrobnytstva/2010/64/5_01.pdf](http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Naukova_periodyka/vestnik/Technological%20progress%20and%20efficiency%20vyrobnytstva/2010/64/5_01.pdf).
 6. Kizyma, T. O. (2010). *Finance households : modern paradigm and the dominant development. Kyiv : Knowledge*.
 7. Kizyma, T. O. (2012). *Financial literacy : international experience and domestic realities. Bulletin TNEU*, 2, 64-71.
 8. Lebed, V. N., Gaydamak, E. N., Mykolyash, F. T. (2011). *Problems of formation and the investment potential of households in Ukraine. Economic Bulletin Donbass*, 3(25), 14-17.
 9. *Official website of the State Statistics Committee of Ukraine*. Retrieved April 15, 2014, from www.ukrstat.gov.ua.
 10. Rysin, V. V. (2007). *The role of public deposits in the formation of the resource base of commercial banks. Regional Economics*, 1, 229-236.
 11. *Sustainable regions of Ukraine*. (2009). Kyiv: NTU "KPI".
 12. Shinder, O. V. (2008). *Regional aspects of the resource base of commercial banks. Economichnyy prostir*, 18, 153-163.

Стаття надійшла до редакції 03.03.2014 р.